

Nro 52.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Decembernek 27-dik napján 1793.
esztendőben.*

Lengyel Ország.

Múlt hólnapnak 23 dik napján végződött el a' Grodnói gyűlés, az utolsó ülés dél után-tól fogva más nap reggeli 9 óráig tartott, az itten készített új constitutió és igazgatásnak formája közönségesen bé vétettetett, az új állandó Tanátsnak Marsallyává, Gr. *Ankevitz* választott, a' ki ennekelőtte követtséget viselt a' *Dániai* udvarnál. Az új constitutiónak következő nevezetes tzikkelyei vagynak.

1. Lengyel Ország, és a' Litvániai nagy hertzezség, minden meg maradott hertzezségekt-

kel, Vajdaságokkal, vidékekkel, és tartományokkal egyetemben egy feloszthatatlan szabad, és senkitől sem függő egésszet tegyen, mellynek kormányozása az Ország gyűlésének hatalmától függjön. Ennek az Ország gyűlésének, mellynek előülője mindenkor maga a' király, a' Senátorok, és a' nemességnek képviselői légyenek a' tagjai, a' kik hogyha a' régi fundamentomos törvények szerént égyben gyűlendenek, hatalmokban áll új törvényeket hozni, mellynek az egész nemzet köteles leszen engedelmeskedni. Ennek az Ország gyűlésének hatalmában leszen a' közönséges adót öregbiteni, a' hadi seregeket szaporítani, mások ellen hadat indítani, békességet szerezni, másokkal szövetséget kötni, követeket küldeni s. a. t. Égy szóval, semminémű rendeléseknek nem köteles a' Lengyel K. Társaság engedelmeskedni, a' mellyek ezen Ország gyűlése által nem hozattatnak. A' törvény hozó hatalom szüntelen külön választatva legyen a' végre hajtó hatalomtól, mellynek semminémű részre sem nem parancsolhat, sem nem kényszerithet mást azoknak végben vitelekre, a' mellyek a' törvényel meg nem egyeznek.

2. A' földes uraságnak jussait, és a' tulajdonságot senki el nem törölheti.

3. Mindenkor a' R. Catholica, és égyyesült Orosz vallás legyen az uralkodó. Folytatását következő postára halasztjuk.

Frantzia Ország.

Nov. 25 ik napján tartatott ülésben azt sürgette *Chemier* a' Gyűlés előtt, hogy vettetne ki *Mirabónak* holt teste a' *Pantheonból*. Az ő virtusai, *ügymond*, meg nem égyyeztek tálentomaival, méltan lehet őtet ama hires Angliai Cancelláriussal, *Bakó-Verulámmal* öszve hasonlítani, a' ki igen nagy filosofus, de hűségtelen haza szolgája vólt. Há-

Tom levelek találtattak az úgy nevezett *Tuil-
 rie* királyi palotának tükös almáriomaiban, mely-
 lyek elegendő tanúbizonyságai lehetnek a' *Mira-
 bó* hűségtelenségének. Mind a' három által adat-
 tatott a' N. Gyűlésnek. Az *elsőt* 1790 esztendő-
 ben, Junius 1-ső napján, írta néhai *XVI Lajos La
 Fayette* Generálnak, mellynek a' veleje ez: *Mi-
 nékünk tökéletes bizodalomunk vagyunk kégyelmed-
 ben, de mivel kégyelmednek igen sok dolgai vagy-
 nak, nem érkezik mindenre, szükség, hogy egy-
 nagy talentomú embert válasszjon magának segits-
 tségül. — Úgy hisszük, hogy leg alkalmasabb
 lenne arra Mirabó — kívánnyuk, hogy minden al-
 kalmatossággal közöllye vele maga dolgait. — A'
 második levelet *La Fayette* írta a' királynak 1791
 esztendőben Mártz. 2-dik napján, 's ilyen szók-
 kal fejezi ki magát: *Telleyes bizodalom lehet, úgy-
 mond, Mirabó iránt; hanem ő bizonyos jövedel-
 met kíván, vagy kész pénzben, vagy fekvő jofzág-
 ban. Úgy vélem, leg jobb leszen nékie esztendőn-
 ként fizetést adni, tsak hogy azon kell igyekezni,
 hogy mindenkor helyesen, és a' rendelt időn ki fi-
 zettessen nékie; mivel most is panaszkodik, hogy
 Necker idejében nem mindenkor fizettetett nékie ki
 a' még ígértetett pénz. — A' harmadik levélben,
 melly 20-dik July 1791-ben költ, 's küldetett néhai
XVI Lajoshoz, így fejezi ki magát *La Fayette*:
*Tsendesen lehet felséged, mivel a' küldetett pénz
 Mirabó, és mások közt híven ki osztogattatott s.
 a. t. Leg ottan következő végzéseket hozott
 a' N. Gyűlés. 1. Mirabó Riequeti holt teste vi-
 tessen ki a' Frantzia Pantheonból. — 2. Ugyan
 azon napon tétessen annak helyére *Marátnak* holt
 teste. — 3. Ezen tzeremónián, mind a' N. Gyű-
 lés, mind a' végbe vivő tanács, mind a' polgári
 előjárók és czéhek jelen legyenek. — 4. Adja
 értelmét az oktató commissió miként kellyen ezen
 czeremóniát intézni. — 5. *Pelletiersnek* holt tes-
 te is a' Pantheonba tétettessen. Azután követke-
 zett napon tartatott gyűlésben meg jelenvén a'
 gátor előtt *Páris városának Mutius Scaevola* ne-***

vü osztályából való gyermekek, azt kívánták, hogy a' nemzeti első iskolák nyittassanak fel. — Kéréseket *Danton* is helyesnek lenni mondotta, és segítette is: A' közönséges oktatás *úgymond*, a' szabadságnak tápláló eszköze — kívánnám, hogy valamiképen régenten Görög Ország, úgy mostan a' Fr. Republica is, nemzeti innepeket innepelne — hogy azon végre a' *Márs* mezeje készítené el — hogyha lehetséges lehet, az egész nemzet részt vegyen abban — hogy minden nemzetbeli szabad emberek hivattassanak azon innepnek innepelésére s. a. t. Tettzett ez a' fel tétel a' N. Gyűlésnek, 's leg ottan azt végzette, hogy a' *Márs* mezeje a' Nemzeti innepnek innepelésére rendeltessen és készíttessenek el.

Minap azt végzette a' Jakobinusok klúbja, hogy egy 15 személyből álló commissió rendeltessen ki a' Jakobinusok társaságában lévő tagoknak meg vizsgáltságokra. A' többi közt ilyen kérdések tétessenek kinek kinek közülök eleibe. — 1. Ki vóltál te 1789 esztendőben? — 2. Mit használtál a' Revolúciónak 1793. esztendeig? — 3. Mennyi értéked vólt a' Revolúció előtt, 's mennyi vagyon most? — 4. Kivel vóltál te azóltától fogva égyességben? — 5. Ellensége vóltál é mindenkor a' despotismusnak?

A' polgári előjáróknak gyűlésében keményen ki kelt *Chaumet* a' papságról hozatott végzés ellen: *Nints fundamentom nélkül valóbb dolog, úgymond, minthogy én ezen végzésre alkalmatosságot szolgáltattam. Az isteni tiszteletnek meg tiltása egygyátallyában ellenkezik az emberiség jussainak magyarázattyával, és nintsen a' polgári előjáróknak hatalmok annak meg tiltására.* Következett napon is elő vette *Chaumet* ez a' tárgyat, 's hosszas beszédében meg mutatta, hogy sem ő, sem a' polgári előjárók nem akarták a' szabad isteni tiszteletet, és a' vallásbeli vélekedéseket el törle-
ni. *Mi gondunk, úgymond ő, nekünk arra, kő*

mit hiszen, hogy e', vagy amaz Isten tagadó, Catholicus, Cálvinista, avagy Protestáns; mi nekünk mind egy, akár a' Koránon, akár a' tündérekről való mesén épittse valaki a' maga hitét; miattunk addig álmadozhatik valaki, a' meddig akar. Ne vizsgáljuk mi azt, a' Misére jár é valaki, vagy a' Sinagogaiba, hanem inkább azt, igaz Republikánus é ő avagy nem. Kinek kinek engedjünk természeti jussaival való szabad élést, tehát a' vallásra nézve is. Ahoz képest kívánom, hogy az előjárók végezzék el. 1. Hogy semminémű fel tételt, a' melly által az isteni tisztelet, és a' vallásbeli értelem meg sértetik, meg nem fogja halgatni. 2. Hirdettesse ki, hogy mivel az isteni szolgálatnak gyakorlásához mindennek természeti jussa vagyon, soha sem vólt a' N. Gyűlésnek az a' feltétele, nem is leszen az isteni tiszteletnek, a' papok fizetésének, templomok építésének s. a. t. meg tiltása. — 3. Azoknak az osztályoknak fel tétéleket, a' mellyek a' Római vallás szerént való isteni tiszteletről le mondottak, és a' józan okosságot, a' szabadságot, és a' republikánusi virtusokat isméri leg nagyobb bóldogságoknak lenni, meg erősíti. s. a. t. Helyesnek látván a' polgári előjárók ezen fel tétéleket, mindgyárt következő vasárnap eggynéhány templomokban misét engedtek szolgálatni, de nem papi, hanem világi köntösökben.

Robertspieré egyenlő értelemben vólt Chau-mettel, és Novemb. 28-dikán tartatott gyűlésben azt mondotta, hogy azoknak a' sok complottoknak leg kiváltképen való okai a' papok vólnának, a' kik, hogy annyival gyűlölségesebbekké tehesék a' Jakobinusokat, és a' N. Gyűlésnek tagjait, azt mondják, hogy atheisták, az az, minden Isten nélkül valók légyenek ők. Nagyon kárhoztatta Robertspieré azon botránkoztató bútsú járásokat, mellyek által a' Fr. Respublikának titkos ellenségei nevettségessé akarták tenni a' vallást. Hogyha, úgy mond, a' közönséges jóra ügyellő commissió

kötelességét nem miveléni, magam fogom azt el árúlni.

Billaud (olvasd *Billó*) ismét a' N. Gyűlés eleiben terjesztette Novemb. 29-dikén azon fel tételét, mellyet az ez ideig tartó revolutionalis igazgatásnak formájáról már éggyszer említett, hanem sok részben meg változtatta azt: Tsak nem mindenkor a' függetlenség szokta, *úgymond*, a' Respublikákat tsetsemői, és meg lett korokban is követni, és hanemha hathatos eszközök tételnek eleibe, vissza viszi előbbi rabságára. Altal látván a' Convent beszédének helyes voltát, jóvá hagyta fel tételének 3 elsőbb szakaszait, mellyeknek következő summája vagyon. *Első szakasz: A törvényeknek el küldetésekről.* A' törvények *úgymond*, minden nap különös papirosokra nyomtatassanak, a' Respublikának petséttyeivel meg erősítsenek, és a' köz jóra ügyelő commissiónak két tagjai által, kezek alá írásaikkal meg erősítsenek. Ezek a' törvények minden osztályai-ba meg küldetessenek a' K. Társaságnak, és minden hólnapban olvastassanak el, 's magyaráztassanak meg a' lakosok előtt, a' falukon a' közönségeknek ügyészei, a' városokban pedig az osztályoknak előülői által. — A' ki az illyetén ki nyomtatott törvényeknek el küldetését, vagy halasztani, vagy pedig meg akadályoztatni fogja, 5 esztendeig tartó tömlötzre büntetessen. — Minden 23 dik nap jelentést tegyen a' köz jóra ügyelő commissió ezen tikkelyeknek tökéleteségre való vitelekről s. a. t.

Páris városának 4 osztályai a' N. Gyűléshez küldetett követeik által, azt a' jelentést tették, hogy ők a' leg közelebb való hólnapban, t. i. Januariusban innepet fognak az szabadság martyrainak tiszteletekre szentelni. Az szabadságnak képe, *úgymond*, a' szószólló, leg első ékesége fog ezen innepnek lenni; hanem nem valamelly tsinos aszszony személy, sőt inkább egy

magas emlékeztető oszlop által fog az elő adat-
tatni. Ennek mellyén ez a' felül való irás lesz:
*Senkivel se miveld azt, a' mit magaddat mások
által miveltetni nem kívánsz, és mi nem inneplő,
hanem minden napi köntöseinkben fogjuk ezen in-
nepet meg innepelni.* Helyben hagyta a' N. Gyű-
lés szándékjokat, és azt is el végezte, hogy 12
N. képviselők jelennyenek meg azon innepen.

Alsó *Langvedociának* egygy ékes, népes, és
kies kereskedő városa azt kívánta a' N. Gyűlés-
től, hogy egygy *Frantziának* se legyen többé sza-
bad az *Anglus* nevet nyelvére venni, hogy men-
nél elébb lehet, hajó sereg mennyen *Anglia* el-
len, 's töröltessen el *London* városa: *Kárthagó*
városa, *úymondának* ök bé adott irásaiban, eléggé
védelmeztetett a' tengerek által; még is azért el
pusztították azt a' *Rómaiak*. Nemzeti Tanáts! a'
ki hatalmasabb vagy *Rómánál*, végezd el *London-*
nak el töröltetését, azonnal kélszek lesznek a'
Frantziák parantsolatodnak végbe vitelére s. a'
többi.

Novemb. 30-dik napján tartatott ülésben ar-
ról tett *Ruamps* jelentést, hogy néhány személy-
lyek *Landauban* a' várnak fel adását javaslották;
hanem hogy égyyszeriben meg ölettettek a' patrio-
ta seregek által. — Ugyan akkor egygy hires
Párisi festő egygy igen szép festett táblát nyújtott
bé a' N. Gyűlésnek, mellyen a' szabadságnak
geniusa vala le festve, a' melly, egygy magas
hegyről menköveket hempelyget le az ingoványos
helyben lakozó kigyókra. — A' *Cherburgi* pos-
ta mester, a' ki is a' N. Gyűlésnek ki nyomtat-
tatott parantsolattyait félre tette, 's nem küldöt-
te el oda, a' hová kellett vólna, a' *Revolutionalis*
szék kezébe adattatott, 's égyzersmind el vé-
geztetett, hogy a' melly posta mester ennekután-
na a' *Convent* parantsolattyait el küldetések-
ben restelkedni fog, hasonló büntetések leszen.

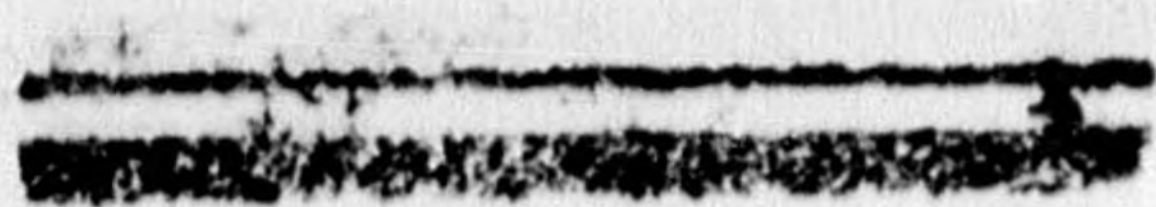
Chaumet keményen perorált néhány *Parisi* osztályoknak orátorai ellen, a' kik azon igyekeztek, hogy a' polgári előjárókat utállatosakká tehesék a' nép előtt. Arra való nézve el végeztetett, hogy a' józan okosságoknak templomaiban minden 10 nap öszve gyüllyenek, és patriota énekeket épekellyenek az osztályok, minden templomokban két gallériák, avagy karok építettessenek egymással által ellenben, a' véneknek, és a' terhes asszonyoknak számokra. Az égygyik galléria felibe ez a' felől irás irattattasson: *Tisztelet adattassék az ösz embereknek; a' másokra pedig ez: Tisztelet adattassék a' nehézkes asszonyoknak, a' haza reményeinek.* — A' *Vári* osztályban, a' mellyben *Tulon* városa is fekszik, minden gyanús személlyek, és lakosok, a' kik a' *Tuloniakkal* való égygyet értéssel vádoltattak, meg fogattak, és tömlötzőkre vettek, 's minden jószágaik, mellyek három millióra betsüitetnek, confiscáltak.

Egy kereskedő, a' ki e' folyó hólnapnak 2-ik, 3-ik, és 4 dik napjain *Zweibrückenben* vólt, és tulajdon szemeivel látta 's tapasztalta, mit miveltenek légyen ott a' Fr. Patrióta seregek, ilyenképen írja le a' nevezett városnak bódogtalan sorsát: Sok nevezetes embereknek, és kereskedőknek házaik egészlen ki ürittettek, 's elpusztitattak. Minekutánna a' polgároktól és más lakosoktól, minden fegyvereket el szedték, pálinkát, ónt, tzint, rezet, órákat, óltár ékességeit s. a. t. rakásra hortak volna a' Frantziák, 3000 forintára válznat, és polztót, 800 for. árú tsizmát, 100 inget, 's ugyan annyi pokrótzot kívántak magoknak adattatni. Ennekfelette 2 millió livra contribuziót húztak rajtok; ritka, 's talám egy ház sem menekedett meg a' fel prédáltatástól; önnön magok a' Frantzia Generálok is ragadoztak, 's fejszéekkel verték fel a' ládákat és almáriomokat. A' patriota seregnél eggynehány *guillotiné*k is vóltak, és veres pántlikát hortak karjaikon a' revolutiona-

lis biztosok, a' nállok lévő decretomok és parantsolatok is veres festékekkel vóltak ki nyomtatatva. Hasonló, sőt talám még nagyobb mértékben kegyetlenkedtek a' falukon, *Homburg* egy kis városotska, a' mellett, hogy egészlen ki pusztított, 60 ezer livra contributziót kéntelenített fizetni, ennekfelette 3 ifjú leányt küldeni a' nemzeti biztosoknak, hogy azokkal kedveket tölthessék; ha nem engedelmeskedtek volna ebben is parantsolattyoknak, földig égették volna a' várost s. a. t.

A' mit nem régiben meg jövendöltünk *Dubárre* asszony felől, kinek *XV Lajos* király udvarában nagy tekintete és kedvessége vala, immár bé tellyesedett. E' folyó hólnapnak 7 dik napján, mind ő, mind vele égyütt három gazdag Hollandus pénzváltók, u. m. *Baptista János*, *Edmond*, és *Fandernyver*, halálra ítéltettek, még azon nap a' gvillotinára is vitettek, azzal vádoltatván, hogy ők a' Frantzia K. Társaság ellenségeivel, titkos égygyet értésben lettenek vólna, 's nékik nagy summa pénzt küldöttek. Hasonló szereintsétlenség érdekllette *Kersaint*, *Rabaut*, *de St. Etiennet*, és *Rassoy* Generált. Az első múlt észtendőben *Páris* rélzéről tagja vala a' N. Gyűlésnek, és nem akarván *XVI Lajos* király meg ölettetésére voksolni, bútsút vett hivatallyától, ugyan ezen okból *Brissóttal* való égygyet értéssel vádoltatott.

A' miólta *Collot d' Herbois* N. biztos *Lyonba* jutott, azóltától fogva elégtelenek 5 hohérok a' bünösöknek életből való ki végeztetésekre. — Napjában 20, sőt 25 ember is gvillotiniroztatott, még pedig többnire este tájban; e' mellett 24 is agyon lövettetett. Nem tettzven ez a' lassú hóhéroztatásnak módja a' N. biztosoknak, múlt hólnapnak 18 dik napján égygyezzerre 3000 embert vitettek ki a' tömlötzből, és minekutánna mint a' kutyákat égygymás mellé zsinegre fűzték vólna, kártátsokkal meg töltetett ágyúkkal lövöldöztek.

agyon. — A' ki ontatott emberi vér miatt, olly nagy büdösség vólt a' g'villotinának helyén, hogy más helyre kellett azt onnan el vinni. A' *Lyon*i gazdag kereskedők és fabrikánsok, rész szerént el futottak honnyaikból, rész szerént meg ölettettek; hazaik, vagyonaik, magazinumaik, 's egyéb örökségeik pedig, vagy sequestráltattak, vagy zsákmányra vettettek. A' leg szebb épületek, puska por által hányattak a' levegő égbe. Nem régiben azt javasolta eggy valaki a' N. Gyűlésnek, hogy az Alsátziai lakosok vitessenek helyebb az országba, 's valóságos Frantziákkal töltesse bé a' *Rajna* mellyéki két olztály.

Eggy *Strafsburgból* seregeinkhez által jött kalmár legény, a' többi közt azt a' hirt hozta, hogy ottan minden templomi fa ékességek, szenteknek képeik, és más isteni tisztelethez tartozó készületek a' piatzra hordattak rakásra, hogy azokkal *Vulkánusnak* áldozzanak. — *Strafsburg* is *Párisnak* nyomdokait akarván követni, eggy szép ifjú kissasszonyt akart a' fő templomban a' józan okosságának majmozására az első oltárra fel emelni. Ebben az ártatlan és érzékeny személyben irtódzás támadván az illetén vallást káromlótselekedettől, nem engedte magát oda fel tétetni, melly miatt el ütettett a' feje. — A' *Strafsburgi* protestáns papok az hitben és vallásban való álhatalatosságra intvén halgatóikat, tömlötzre hányattatta. A' kit áristocratának lenni gondolnak, ekként szokták ki mutatni: *Ez Oremus* s. a. t.

Magyar Ország.

Poson 17-dik Decemb. Leg közelebb arra méltoztatott Fels. Fejedelmünk magát meghatározni, hogy a' melly Magyar Országi közönséges borok a' táborozó Cs. K. seregeknek számokra fognak vitettetni, azokért sem az Austriai, sem

más örökös tartományokban, semmi harminzad
ne fizetessen.

N. Vázsony 17-ik Decemb. 1793. „Nállunk
olly kellemetes jó idők járnak, hogy ki keletkor
sem lehet külömbet kívánni; hanem bezzeg a'
sok kárvallásnak nintsen szünete. Rész-szerént
a' marha döge, rész szerént pedig a' sok tolvaj
miatt igen sok kárt szenvednek a' lakosok. *Vá-*
mosi nevű helységben, *Veszprémhez* közel, több
el hüllött már 200 ízarvas marhánál; hasonló sze-
rentsétlenség érdeklette *Tóth Vázsonyt*, de a' mi
még keservesebb, a' sok tsavargó gonosz tévők
szörnyű károkat okoznak. Tsak *Vázsonyból* egy
hétben két sereg sertést, 's 84 ürüt hajtottak el,
még pedig úgy, hogy még tsak nyomokra sem
lehetett akadni. *Eörsi* helységből, *T. Kelemen*
Pál úrnak 50 makkoló sertését, 's azon kívül más
gazdáékét is, a' *Bakonyi* erdőből el lopták. *N.*
Vázsonyban pedig ritka éjtzaka múlik el, hogy,
vagy olból, vagy hidasból hizlalókat ki ne húz-
nának, még pedig olly vakmerőséggel, hogy a'
gazdának udvarán meg ölik, 's úgy viszik el. —
Egy szóval, annyi a' kár vallott ember ezen a'
tájon, hogy allig lehet ki beszélni. Eléggé eröl-
ködik a' *Tek. Vármegye* ezen gonosz tévőknek ki
nyomoztatásokban, de kevés látattya vagyon
iparkodásának: mivel a' *Bakonynak* temérdeksé-
ge mindenütt szállást ad ezen gonosz zsiványok-
nak. „

*

*

*

Pestről következő nemes unfzolás küldet-
tett hozzánk háromszori bé iktatás végett:

Egy jó Pólgárnak szives fel kiáltása.

„Magyar Országnek szerentsés polgárjai!
A' ti hazátok tsendességben vagyon ugyan, el-
lenben fordítsátok szemeiteket a' hadakozás pia-

tzának ellenséges határaitra, holott a' szegény polgároknak, és földmivelő népnek életek veszedelmében forog, vagyonok és örökségek pedig egy emberi nemzetet meg rontó, és vért szomjuhozó nemzettségnek prédájává leszen. Ez ellen a' gonosz nemzettség ellen hadakozik egy vitéz szabad Magyar sereg, mellynek tartására számos nemes indulatú urak, és jó polgárok kötelezték magokat mind addig, valameddig a' Frantzia háború fog tartani. Polgárok! mi tsendességben, és óltalomban vagyunk kegyelmes Fejedelmünk alatt; az ő jósága jó teteményekkel tetéz meg bennünket, az ő jósága nem engedi, hogy ezen terhes hadakozás alatt új tereh vettessen jobbágyaira. Ennek a' Magyar szabad seregnek még sints elegendő segedelme. — Atyánkfiai, polgártársaink, nosza nyúllyunk hozzá, 's vigyük tökéletességre ezen nemes munkát! Melly ditsőséges gondolat lészzen ez: a' királyért, a' hazáért, a' vallásért, és tulajdon bátorságunkért milylyük ezt. Hogyha jó szívvel akarándjuk, könnyen végbe vihettyük. Ki lehetne közzülünk, a' ki napjában egy keveset félre nem tehetne e' végre? Miénk a' haszon, mivel az által a' mértékletesség, és virtus nevedni fog. Polgárok! jelen vagyon az idő, és az alkalmatosság, senkinek sem fog terhére lenni ez a' kevés segedelem, égyedül a' köz jóért szükség azt mivelnünk. ,,

Erdély Ország.

All. Torja 9 dik Decemb. 1793. Tegnap este 7 óra után mintegy 24 óráig tartott szélveszes havazás után, igen kemény föld indulást érzettünk, melly mintegy 3 minutáig tartott, eleje tsendes, hanem a' vége szörnyű kemény vólt, mind a' háznak fedele, mind a' pohár széken lévő poharak zörgöttek, feleségem, két házas, és

eggy hajadon leányával, töllem a' 4-ik szobában lévén, a' házból ki szaladtak, a' melly szobában én két vömmel voltam, a' székek alattunk a' falat verték mozgásokban, egymást biztattuk, hogy fa házban lévén, semmi veszély nem fog érni bennünket. De még is utóllýára én is anynyira meg rettentem, hogy azon szobából ki mentem a' másikba, a' mellyben t. i. feleségem és leányaim voltak, holott még akkor is zörgöttek és lógtak az asztalokon és fogasokon lévő eszközök. Ottan nem kapván feleségemet, ki mentem, 's künn találtam őket, nagy félelem és rettegés között. Egész helységünkben nagy félelem közt voltak az emberek, attól tartván, hogy valamint más alkalmatossággal, úgy mostan is másod izben is meg fog a' föld rendülni. Ugyan ezen éjjel éjfél után 1 órakor más szerentsétség és nyúghatatlanság is érdeklette helységünket, t. i. egy ház meg gyullott; hanem mint-hogy a' föld indulás után a' szél meg szünt, e' mellett ébren lévén embereink, el nem terjedhetett a' tűz. A' meg gyulladott háznak gazdasszonya egy hetes gyermek ágyas asszony lévén, és ő is ébren lévén az első félelem miatt, szerentsésen ki vitetett a' házból, de egyébbként tsak nem mindene porrá égett a' jó maga biró katona embernek.

A' Székely és Oláh két batalionoknak ki pótoltatásokra, a' Frantzia háborúban el estek helyett, a' Székelyek között 2 all hadnagy vezérlések alatt, mintegy 120; az oláhok között pedig valami 200 ember fog fel vitetni. A' Székely huszár regementből, valakik tsak fegyvert foghatnak, mind ki komandiroztattak, és 8 nap múlván el is indulnak.

Béts.

E' folyó hólnapnak 3-dik napján méltoztatott ő Felsége egy Cs. K. parantsolatot ki adni, melly szerént, a' *Pesti* királyi universitásban lévő medica facultáshoz, ez előtt mintegy elz-tendővel küldetett parantsolattyát megváltoztattya, és illyetén kegyelmes rendeléseket tenni méltoztatik. 1. Valamiképen minden Austriai örökös birodalombeli fő iskolákban doctorságot nyert orvosoknak Magyar Országban: úgy minden *Pesti* Kir. fő iskolában graduáltatott belső orvosoknak, és meg vizsgáltatott, 's aprobáltatott seb orvosoknak szabad leszen, az Austriai örökös tartományokban tudományokat, és mesterségeket gyakorlani. 2. De mivel sem a' *Pesti* fő iskolában graduáltatott Juristák az Austriai örökös birodalmakban lévő praxist nem értik; sem a' *Bétsi* és más Austriai universitásokban tanúlt, és graduáltatott törvény tudók, a' Magyar hazai törvényt nem tudják: ahozképest, hogyha a' Magyar törvény tudók kívánnyák tudományokat az örökös tartományokban gyakorlani, kötelesek lesznek az Austriai törvényes praxist elsőben meg tanulni. Úgy ha *Bétsi* avagy más örökös tartománybeli fő iskolákban tanúlt törvény tudók, le akarják Magyar Országban magokattenni, kötelesek lesznek, a' Magyar törvényeknek meg tanulására, és ha Prokátorok akarnak lenni, azt bé tellyesíteni a' mit a' végre az Ország Törvénye rendelt.

Közelébb múlt héten pénteken dél előtt vóltanak a' *Dunán* túl lévő Reformáta Ekklesiáknak követtyei, Tisztelendő *Kármány József*, és Tiszt. *Pázmándi Pál* urak Felséges *Brunknál* audientzián, és azon 7857 forintból álló summát, mellyet a' *Dunán* túl lévő Reformáta Ekklesiák

hadi segítségül ajánlottanak, bé nyújtották ő Felségének, melly önkényesen való ajándékokat tökéletes megelégedéssel vette a' fejedelem. Más nap ugyan onnan érkezett több 200 forintnál, 's az is bé küldetett ő Felségének.

Német Birodalom.

Mitsoda fel tételek légyen a' Frantziáknak bizonytalan, akár mint győzettesenek, akár mennyi veszteségek legyen, ők még is szerentsét próbálnak, ismét vissza akarják a' *Weisenburgi* lineákat nyerni, melly fel tételekben nem reménylyük, hogy eggy könnyen bóldogúlhassanak. — Minekutánna *Conde* hertzeg velek eggy néhány ízben különös szerentsével tsatázott volna, hogy a' sok éjjeli nappali nyúghatatlanságok miatt el lankadt hadi seregeit ki nyugtathassa, *Schweighausenből Beinheimba* tette fő quártélyát, az ő helyére pedig Cs. K. seregek fognak menni.

Eggy *Alsátziából* érkezett bizonyos levél szerint 8 nap alatt többet vesztett el 200 embernél corpusánál lévő Frantzia nemesek között, a' kik között vóltanak *Gelb*, *Martignak*, és *Vandrein* Generálok. A' Burbóniai hertzeg vele eggyütt sebbe esett néhány tisztekkel eggyütt, *Rastatba* vitette magát gyógyítás végett.

A' mit múlt kedden az udvari újságokban közönségessé tétetett a' *Bétsi* hadi Cancellária, az egyébből nem áll, hanem a' mit mi múlt postán közlöttünk E. Olvasóinkal, azt írja le hofzasan, de a' dolognak veleje tsak eggy, és így nem szükség ugyan azon történeteknek többszöri leírásokkal a' papirost töltenünk. Ez eggyet mindazáltal el nem halgathattuk, hogy ezen hónapnak 4-dik napjan történt tsatában igen vitézi módon viselte magát *Matejcsék György* úr, a' Szer-

viai szabad serögnek fő Strázsamestere, a' ki mind a' mostani Frantzia, mind a' múlt Török háborúban sok jeles próbáit adta hadi tálenlomai-
nak, mellyekről, önnön maga *Koburg* hertzeg tulajdon keze alá írása által meg erősített tanúbizonyság levelet adott ezen vitéz hazánkfiának.

* * *

J e l e n t é s.

Múlt héten egy ilyen tzimű könyvetske küldetett hozzám *Pestről* egy jó barátom által: *A' Magyar Sz. koronáról Doct. Decsy Sámuel*től írt *historiának meg rostálása; Katona István, a' Kálotsai könyv tár háznak gondviselője által. Budán, A' királyi Akadémia betüivel 1793 eszt. in 80.* Minthogy eleve képzeltem én azt, hogyha más nem is, bizonyossan ez a' Tisztelendő férfiú kifog ellenem kelni. Valamiképen a' nevezet Tisztelendő Úr kívánta az én munkámat olvasni: épen olly nagy buzgóság támadott bennem rostáló könyvetskéjének látására, és a' melly estve hozzám küldetett, addig le se tettem kezemről, valameddig által nem olvastam. Valamint Tisztelendő Úr gyözöbb okokat reménylett munkamban találni; úgy én is erősebb okokat vártam volna munkámnak meg tzáfolására. Mostani sok foglalatosságaim közt, sem időm, sem kedvem nintsen a' válasz adásra: arra mindazáltal eleve kötelezem magamat, hogy mihelyt ügyes, bajos dolgaim engedni fogják, és a' napok is meg hosszabúlnak, mindjárt pennát vefzek kezemre, és ilendöképen meg fogok ezen Tisztelendő ferfiúnak felelni.